

Naturbruksskolornas
förening

Till Regeringskansliet, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
remissvar@regeringskansliet.se
SOU 2025:58 En stärkt hästnäring
Diarienummer: LI2025/01991

Remissvar avseende betänkandet *SOU 2025:58 En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa.*

Om Naturbruksskolornas förening

Naturbruksskolornas förening (NF) är en rikstäckande intresseförening för utbildare inom naturbruk. Föreningen samlar 77 medlemsskolor med en bred geografisk spridning över hela Sverige och med olika typer av huvudmän. Våra skolor bedriver utbildning på gymnasial nivå (Naturbruksprogrammet för ungdomar), vuxenutbildning på gymnasial nivå samt eftergymnasial nivå genom yrkeshögskoleutbildningar och uppdragsutbildningar. Tillsammans utbildar våra skolor stora delar av den framtida arbetskraften inom lantbruk, skogsbruk, djurhållning, trädgård, naturturism och hästnäring. Vi ansvarar även för omfattande APL-samverkan med arbetslivet och fungerar som en viktig regional kompetensnod runt om i landet. Mer information finns på www.naturbruk.se.

Naturbruksskolornas förening avger härmed sitt yttrande över *SOU 2025:58 En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa*, med fokus på de delar av utredningen som rör utbildning, kompetensförsörjning och skolornas roll i utvecklingen av hästnäringen.

Sammanfattande ställningstagande

Naturbruksskolornas förening (NF) ställer sig bakom de bedömningar och förslag som rör utbildning i SOU 2025:58. Utredningen ger en välgrundad och träffsäker bild av de behov och utmaningar som utbildningsanordnare möter, och förslagen ligger i linje med vad våra medlemsskolor ser i sin vardag. Vi vill särskilt betona behovet av långsiktighet, flexibilitet och tydlig samverkan mellan stat, bransch och utbildningsanordnare.

Naturbruksskolornas förening vill även framhålla att betänkandet är tydligt disponerat, välskrivet och mycket informativt. Utredningen presenterar en balanserad och gedigen analys av hästnäringens utbildningsbehov och kompetensutmaningar, vilket vi som utbildningsaktörer verkligen värdesätter.

1. Vikten av långsiktiga och stabila utbildningsförutsättningar

Vi välkomnar utredningens förslag om att stärka de utbildningsmiljöer som är investeringstunga, inklusive utbildningar inom häst på yrkeshögskolenivå. Även gymnasieskolorna påverkas av samma strukturella utmaningar: anläggningar kräver stora investeringar, det behövs tillgång till många hästar och hög kompetens hos personalen, och utbildningarna kräver lång planeringshorisont. NF anser därför att det statliga ansvaret för stabila utbildningsmiljöer bör omfatta hela utbildningskedjan, även gymnasiet.

2. Tillgodose branschens tydliga kompetensbehov

Utredningen pekar rätt i att kompetensbrist råder inom flera nyckelområden: hästskötare; anläggnings- och fastighetsskötare; arbetsmiljö, företagsekonomi och entreprenörskap; digitalisering och ny teknik; samt hästvälfärd. Vi välkomnar därför: Skolverkets uppdrag att ta fram yrkespaket för vuxna; fler utbildningar för yrkesverksamma; samt förstärkt fokus på företagande, arbetsmiljö och hästvälfärd i utbildningarna.

3. Brist på relevant kurslitteratur inom företagande och ekonomi

Utredningen framhåller behovet av stärkt utbildningsinnehåll inom företagsamhet, affärsutveckling, arbetsmiljö och arbetsrätt, vilket vi instämmer i. Naturbruksskolornas förening vill till detta lägga en viktig aspekt som inte nämns i utredningen men som är avgörande för att intentionerna ska kunna genomföras:

Det saknas aktuell och naturbruksanpassad kurslitteratur i ekonomi och företagande, både inom Naturbruk lantbruk och inom Naturbruk hästhållning. Den litteratur som finns är ofta för generell, för högskolenivå eller saknar relevans för småskaligt företagande och för de verksamhetsspecifika villkor som präglar hästnäringen.

Därtill är den kurslitteratur inom företagsekonomi som är specifikt riktad till lantbruk kraftigt föråldrad – i vissa fall framtagen före Sveriges inträde i EU – vilket innebär att den inte speglar dagens regelverk, marknadsförutsättningar, stödsystem, djurvälståndskrav eller företagandets ekonomiska villkor. Som utbildningsanordnare ser vi därför ett tydligt behov av modern, uppdaterad och branschanpassad litteratur som stödjer den ambitionshöjning inom företagande som utredningen efterfrågar.

4. Flexibla utbildningsvägar för vuxna

NF stödjer ambitionen att underlätta studier parallellt med arbete och att utveckla flexibla former där det gagnar kompetensförsörjningen. Flera utbildningsformer kan bidra; många naturbruksskolor erbjuder redan vuxenutbildning och utgör viktiga regionala aktörer.

Det är viktigt att utvecklingen av flexibla studievägar sker inom ramen för ett sammanhållet system, där olika utbildningsanordnare kompletterar varandra och där regionala behov styr dimensioneringen.

5. Hästvälfärd som tydligt utbildningsfokus

Vi instämmer i bedömningen att hästvälfärd ska stärkas ytterligare i utbildningarna. Detta kräver kontinuerlig fortbildning av personal, modernisering av anläggningar och uppdaterade styrdokument. Vi vill betona att ambitionshöjningar måste följas av resurser för att kunna genomföras likvärdigt över landet.

6. Behov av tydligare nationell samordning och dialog

Utredningen lyfter behovet av att Myndigheten för yrkeshögskolan ska samråda med nationella branschorganisationer. NF vill framhålla att även utbildningsanordnare bör ingå i denna dialog. En stärkt nationell samordning skulle skapa en mer sammanhängande utbildningskedja, minska glapp mellan utbildningsnivåer och ge tryggare dimensioneringsunderlag.

7. Förbättrad statistik är avgörande för utbildningsplanering

Skolornas möjlighet att dimensionera utbildningar påverkas av bristfälliga uppgifter om antal hästar, företag och kompetensbehov. Detta berörs i utbildningsdelen och utvecklas i kap. 2; utredningen föreslår ett uppdrag till Jordbruksverket om att ta fram system och parametrar för regelbunden uppföljning. NF stöder därför tydligt detta statistikuppdrag.

8. Yrkesprov inom hästnäringen – behov av harmonisering med befintliga branschprov

NF vill endast betona vikten av att undvika dubbla prov för elever, och att ett eventuellt statligt yrkesprov bör harmoniseras med befintliga branschprov.

9. Meritvärdering vid högskoleantagning – premiera naturbrukets relevanta kurser

Utredningen öppnar för att utbildning inom Naturbruksprogrammet skulle kunna premieras vid antagning till exempelvis SLU genom meritpoäng inom vissa kurser. NF ställer sig starkt bakom denna inriktning. För elever med dokumenterade och relevanta djur- och naturbrukskurser är kopplingen till vidare studier inom lantbrukets och djurens områden tydlig – inte minst till veterinär.

NF föreslår därför att regeringen i beredningen av utredningen initierar en dialog med berörda lärosäten, inklusive SLU, samt UHR, för att möjliggöra en mer träffsäker och rättvis meritmodell.

Avslutande kommentar

Naturbruksskolornas förening vill avslutningsvis uttrycka starkt stöd för utredningens utbildningsavsnitt. Förslagen är genomförbara, välmotiverade och betydelsefulla för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning inom hästnäringen. Vi står gärna till förfogande för fortsatt dialog med Regeringskansliet och berörda myndigheter.

För Naturbruksskolornas förening

Mimmi Andersson, ordförande

Mimmi.Andersson@pitea.se

tel. 0911 - 69 78 03

Driftchef Grans naturbruksgymnasium

Gran16, 943 28 ÖJEBYN